

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne Š., bývajúcej v R., zastúpenej JUDr. T., advokátom so sídlom v R., proti žalovanému J., bývajúcemu v R., **o zaplatenie 10.000,- Sk s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 9 C 397/2005, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. februára 2008, sp. zn. 17 Co 27/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Rimavská Sobota rozsudkom z 5. novembra 2007, č.k. 9 C 397/2005-49 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala zaplatenia sumy 10.000,- Sk s príslušenstvom titulom vrátenia pôžičky. Žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie vo veci samej založil na zistení, že žalobkyňa nie je na podanie žaloby aktívne legitimovaná, pretože finančné prostriedky poskytnuté žalovanému neboli jej vlastníctvom, ale vlastníctvom otca žalovaného, s ktorým v tom čase žila v spoločnej domácnosti a k jeho prostriedkom mala dispozičné právo. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. s prihliadnutím na to, že žalovaný si ich náhradu neuplatnil.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalovanej rozsudkom z 27. februára 2008, sp. zn. 17 Co 27/2008 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. Žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Za správne považoval tak skutkové, ako i právne závery súdu prvého stupňa, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno, keď nepreukázala existenciu zmluvy o pôžičke a na jej základe požičanie vlastných finančných prostriedkov žalovanému; preto nie je na podanie žaloby aktívne legitimovaná

a nemôže byť v spore úspešná. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p. s prihliadnutím na to, že žalovaný si ich náhradu neuplatnil.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie. Namietala, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) tým, že hoci s rozhodnutím bez nariadenia pojednávania nesúhlasila, odvolací súd vec prejednal a rozhodol v jej neprítomnosti napriek písomnému ospravedlneniu jej právneho zástupcu z pojednávania nariadeného na 27. februára 2008 a žiadosti o jeho odročenie. Svoju neúčast' ospravedlnil právny zástupca žalobkyne deň vopred i telefonicky, čo predsedníčka senátu odvolacieho súdu rešpektovala a prisľúbila pojednávanie odročiť. Žalobkyňa tiež poukázala na skutočnosť, že rozhodnutia prvostupňového i odvolacieho súdu spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 1 písm. c/ O.s.p.), pretože vychádzajú z nesprávne zisteného skutkového stavu. Trvala na tom, že pôžičku poskytla žalovanému z vlastných finančných prostriedkov, ktoré vybrala zo svojej vkladnej knižky, preto je aktívne legitimovaná na podanie žaloby. Z uvedených dôvodov žiadala napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvého stupňa, zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že požičané peniaze pochádzali i podľa vyjadrenia samotnej žalobkyne v čase ich poskytnutia z vkladnej knižky jeho otca. Skutkový stav považoval za objektívne zistený a rozhodnutia súdov za správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods.1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno týmto opravným prostriedkom napadnúť (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej, proti rozsudku, v ktorom sa odvolací

súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, a proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

Žalobkyňa dovolaním napadla rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky žiadneho z uvedených rozsudkov. Nejde o zmeňujúci rozsudok v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd v tejto veci ešte nerozhodoval, teda ani nemohol vysloviť svoj právny názor, od ktorého by sa odvolací súd odchyľil (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku, vo výroku ktorého odvolací súd prípustnosť dovolania nevyslovil (§ 238 ods. 3 O.s.p.). Z tohto dôvodu je zrejmé, že dovolanie nie je v zmysle § 238 O.s.p. procesne prípustné.

Vzhľadom k zákonnej povinnosti (§ 242 ods. 1 O.s.p.) prihliadnuť na existenciu procesných väd konania, ktoré zakladajú tzv. zmätočnosť rozhodnutia, skúmal dovolací súd prípustnosť dovolania aj podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dovolateľka v danej veci namieta procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ktorej existenciu vidí v tom, že odvolací súd vec prejednal a rozhodol bez jej účasti a účasti jej právneho zástupcu (námietka dovolateľky, že s rozhodnutím odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania nesúhlasila, je irelevantná, nakoľko odvolací súd vo veci pojednávanie nariadil). O procesnú vadu v zmysle tohto ustanovenia, spočívajúcu v odňatí možnosti konať pred súdom, ide len vtedy, ak súd v priebehu konania neumožnil účastníkovi realizovať práva priznané mu Občianskym súdnym poriadkom. Takým právom účastníka občianskeho súdneho konania je i právo na prejednanie veci v jeho prítomnosti (čl. 48 ods. 2 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky). To ale neznamená, že by súd vôbec nemohol

rozhodnúť v neprítomnosti účastníka; možnosť byť prítomný na súdnom konaní však musí účastníkovi vždy poskytnúť.

Ústavou zaručené právo osobnej prítomnosti na súdnom konaní Občiansky súdny poriadok zabezpečuje tak, že ukladá súdu, ak zákon neustanovuje inak, aby na prejednanie veci nariadil pojednávanie, na ktoré predvolá účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť je potrebná. Predvolanie sa musí účastníkom doručiť tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať (§ 115 ods. 1, 2 O.s.p. v znení účinnom do 15. októbra 2008). Je potom na účastníkovi, či svoje právo využije. Súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník neustanoví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy (§ 101 ods. 2 O.s.p.). Pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť (§ 119 ods. 1 prvá veta O.s.p.). Posúdenie opodstatnenosti „dôležitého dôvodu“ v každom konkrétnom prípade patrí do výlučnej právomoci konajúceho súdu. V zmysle ustálenej judikatúry súdov kolízia pojednávania nie je dôležitým dôvodom pre odročenie riadne a včas vytyčeného pojednávania. Uvedené platí primerane i pre konanie na odvolacom súde (§ 211 ods. 2 O.s.p.).

V súvislosti s vyriešením otázky, či v konaní na odvolacom súde došlo k odňatiu možnosti žalobkyni osobne sa zúčastniť pojednávania 27. februára 2008, je potrebné zohľadniť, že žalobkyňa sa dala v konaní zastupovať advokátom (§ 25 ods. 1 O.s.p.). Plnomocenstvo udelené advokátovi nemožno obmedziť; advokát je teda oprávnený na všetky úkony, ktoré môže v konaní urobiť účastník (§ 28 ods. 2 O.s.p.). Zároveň je povinný účelne využívať všetky zákonom pripustené prostriedky a spôsoby poskytovania právnej pomoci účastníkovi, ktorého zastupuje. Je oprávnený dať sa zastupovať iným advokátom ako ďalším zástupcom, prípadne advokátskym koncipientom, ktorého zamestnáva (§ 25 ods. 3 O.s.p.). Podľa plnomocenstva udeleného advokátovi JUDr. T. 27. júna 2005 bola žalobkyňa s možnosťou tohto zastúpenia (substitúcie) oboznámená a vyjadrila s ňou súhlas.

Z obsahu spisu ďalej vyplýva, že odvolací súd 24. januára 2008 určil termín pojednávania na 27. februára 2008, o čom písomne upovedomil žalovaného a právneho zástupcu žalobkyne (§ 49 ods. 1 prvá veta O.s.p.), ktorý zásielku prevzal 29. januára 2008. Podaním doručeným odvolaciemu súdu 26. februára 2008 právny zástupca žalobkyne

ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní a požiadal o jeho odročenie z dôvodu kolízie s iným pojednávaním, čo preukázal fotokópiou predvolania Okresného súdu Rimavská Sobota z 5. februára 2008. Podľa zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom z 27. februára 2008 právny zástupca žalobkyne deň vopred ospravedlnil svoju neprítomnosť na pojednávaní i telefonicky s odôvodnením, že sa musí zúčastniť pojednávania na Okresnom súde Rimavská Sobota.

Z uvedeného možno vyvodit' záver, že odvolací súd postupoval v súlade so zákonom, keď po riadnom a včasnom doručení predvolania vec prejednal a rozhodol v neprítomnosti žalobkyne a jej právneho zástupcu. Žalobkyňa v dovolaní neuviedla žiadny dôležitý dôvod, pre ktorý by sa nemohla pojednávania na odvolacom súde zúčastniť. Skutočnosť, že jej súd nedoručil predvolanie, jej nebránila dozvedieť sa o pojednávaní iným spôsobom, ak mala záujem sa ho zúčastniť; vzhľadom k formulácii dovolania („sme takisto písomne žiadali odvolací súd o odročenie pojednávania z tam uvedených vážnych dôvodov, ktoré bolo vypísané na deň 27.2.2008 o 9,15 hod.“) možno predpokladať, že o ňom i vedela. Právny zástupca žalobkyne mal od doručenia predvolania (29. januára 2008) dostatok času, aby za seba na toto pojednávanie zabezpečil substitúciu, s ktorou žalobkyňa už pri udelení plnomocenstva súhlasila, obzvlášť ak mu predvolanie Okresného súdu Rimavská Sobota bolo doručené ako prvé (čo je vzhľadom k dátumu jeho vyhotovenia pravdepodobné). V postupe odvolacieho súdu teda nemožno vidieť porušenie procesných práv priznaných žalobkyňi Občianskym súdnym poriadkom.

Keďže existencia dovolateľkou namietanej vady konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. sa v dovolacom konaní nepreukázala, nemožno prípustnosť dovolania vyvodit' ani z tohto ustanovenia.

Pokiaľ dovolateľka namieta, že rozhodnutia prvostupňového i odvolacieho súdu spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 1 písm. c/ O.s.p), dovolací súd zdôrazňuje, že nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, ktorý by v prípade opodstatnenosti mal za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia; samo osebe však prípustnosť dovolania nezakladá. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu.

Vzhľadom k uvedenému dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie je v prejednávanej veci procesne neprípustné, preto ho v zmysle § 243b ods. 5 O.s.p. v znení účinnom od 15. októbra 2008 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol. Riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, otázkou vecnej správnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu sa nezaoberal.

V dovolacom konaní úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov konania voči žalobkyni, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd mu však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo nepodal návrh na ich priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 3. decembra 2008

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková